

สรุปผลการศึกษา และข้อ เสนอแนะ

6.1 สรุปผลการศึกษา

อาชีพการ เลี้ยงปลากะพงขาวในบ่อดินสามารถให้ผลตอบแทนแก่ เกษตรกรได้ใน อัตราสูง เนื่องจากความต้องการของตลาดยังมีมากและราคาขายค่อนข้างแพง จึง เป็นสิ่ง จูงใจให้ เกษตรกรหันมานิยม เลี้ยงปลาชนิดนี้อย่างมาก ฉะนั้น การได้ทราบลักษณะการทำ ฟาร์ม เลี้ยงปลา การควบคุมโรค การเพาะพันธุ์ การอนุบาลลูกปลากะพงขาว และข้อมูลการ เลี้ยงปลากะพงขาวจะช่วยให้ผู้ที่กำลังอยู่ในระหว่างการตัดสินใจลงทุนหรือผู้ที่สนใจในอาชีพ เลี้ยงปลากะพงขาวในบ่อดิน ทราบได้ว่า การลงทุน เลี้ยงปลากะพงขาวควรมีแนวทางการ เลี้ยงอย่างไรและผลตอบแทนที่ได้รับมีความ เหมาะสม เพียงไรหรือไม่ ข้อมูลที่กล่าวมาแล้ว จะสามารถใช้ประกอบการวิ เคราะห์และตัดสินใจได้อย่างถูกต้อง ใกล้เคียงความเป็นจริง มากที่สุด

จากผลการศึกษา ปรากฏว่ากลุ่มผู้ เลี้ยงลูกปลาขนาด 3 นิ้ว แม้ว่าจะต้องซื้อลูกปลา ในราคาสูงกว่ากลุ่มผู้ เลี้ยงปลาขนาด $2\frac{1}{2}$ นิ้ว ในอัตราร้อยละ 20 แต่อัตราผลตอบแทนกำไรสุทธิ ของกลุ่มผู้ เลี้ยงปลาขนาด 3 นิ้ว ก็มีอัตราสูงถึงร้อยละ 32.8 ของค่าขายส่วนกลุ่มผู้ เลี้ยงปลา ขนาด $2\frac{1}{2}$ นิ้ว มีอัตรากำไรสุทธิเพียงร้อยละ 18.7 ของค่าขาย ทั้งนี้เนื่องจากลูกปลาขนาด 3 นิ้ว อาจถือได้ว่าเป็นขนาดที่เหมาะสม เพราะ เป็นปลาโตที่มีความสมบูรณ์แข็งแรงพอที่จะ ปลอ่ยลง เลี้ยงในบ่อจึงทำให้อัตรากาไร เจริญเติบโต การอยู่รอด และอัตรากาไรเปลี่ยนอาหาร เป็น เนื้อค่อนข้างสูง เกษตรกรจึงสามารถปลอ่ยลูกปลาลง เลี้ยงได้หนาแน่นกว่า คือสามารถ ปลอ่ยลูกปลาลง เลี้ยงในบ่อดินได้ เฉลี่ยตาราง เมตรละ 2.14 ตัว ส่วนกลุ่มผู้ เลี้ยงปลาขนาด $2\frac{1}{2}$ นิ้ว ปลอ่ยลูกปลา เลี้ยงเพียงตาราง เมตรละ 1.57 ตัว ผลผลิตของกลุ่มผู้ เลี้ยงปลาขนาด 3 นิ้ว จึงมากกว่าและผลตอบแทนที่ได้จึงสูงกว่าดังกล่าว

ผลการวิ เคราะห์ผลตอบแทนจากการลงทุน ปรากฏว่ากลุ่มผู้ เลี้ยงปลาขนาด 3 นิ้ว มีอัตราถึงร้อยละ 519.8 คอปี ในขณะที่กลุ่มผู้ เลี้ยงปลาขนาด $2\frac{1}{2}$ นิ้ว ได้รับผลตอบแทน จากการลงทุนเพียงร้อยละ 146.7 คอปี

ผลการวิเคราะห์จุดเสมอตัว ปรากฏว่ากลุ่มผู้เลี้ยงปลาขนาด 3 นิ้ว และ $2\frac{1}{2}$ นิ้ว มีจุดเสมอตัวเมื่อมีผลผลิต 656.02 กิโลกรัม และ 730.06 กิโลกรัมต่อปี เมื่อราคาปลากะพงขาว โดยเฉลี่ยกิโลกรัมละ 76.84 บาท และ 75.59 บาท ตามลำดับ

อย่างไรก็ตาม การลงทุนเลี้ยงปลากะพงขาวในบ่อดินนี้ ยังต้องคำนึงถึงปัจจัยด้านอื่น ที่มีผลกระทบต่อผลผลิตที่ได้รับ กล่าวคือจะต้องขึ้นอยู่กับสภาพของภูมิอากาศ ภูมิประเทศ ลักษณะของพื้นที่ที่เลี้ยง คุณภาพและความเพียงพอของแหล่งน้ำธรรมชาติ รวมทั้งการคมนาคม ราคาและความเพียงพอของอาหารที่ใช้เลี้ยงปลากะพงขาว และการป้องกันการรักษาเพื่อไม่ให้ถูกศัตรูพาลมาทำอันตราย การป้องกันโรคและการป้องกันการถูกลักขโมย สำหรับรายจ่ายลงทุนนอกจาก ราคาที่ดินแล้ว รองลงมาได้แก่ รายจ่ายในการเตรียมพื้นที่เลี้ยงปลา ซึ่งต้องลงทุนในครั้งแรก สูงมาก

จากการศึกษาพบว่า การเลี้ยงปลากะพงขาวไม่มีความยุ่งยากทางเทคนิคมากนัก แต่ผู้เลี้ยงควรมีประสบการณ์และความชำนาญบ้าง รวมทั้งการขอคำปรึกษาแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญ หรือที่ปรึกษา และต้องหมั่นตรวจตราดูอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งหากไม่มีปัญหาอุปสรรคใด ๆ แล้ว ผู้ลงทุนเลี้ยงปลากะพงขาวจะได้รับผลตอบแทนที่น่าพอใจ ในการศึกษานี้ได้กำหนดเพียง 1 ปี หรือการเลี้ยงปลา 2 รุ่นเท่านั้น หากอายุทางเศรษฐกิจของทรัพย์สินต่าง ๆ ที่วิเคราะห์ไว้ข้างต้น ที่จ่ายลงทุนไป เช่น บ่อเลี้ยงปลา เครื่องสูบน้ำ เครื่องมือเครื่องใช้ แทะ อวน ฯลฯ ยังอยู่ใน สภาพที่อำนวยประโยชน์ได้สูงกว่าอายุทาง เศรษฐกิจที่ประมาณการไว้ ผลตอบแทนที่ได้รับย่อมสูงกว่าผลการวิเคราะห์อีกมาก เพราะไม่ต้องลงทุนเพิ่มในสินทรัพย์ต่าง ๆ เพียงแต่มีรายจ่ายในการลอกเลน ปรับพื้นที่เพาะเลี้ยงซึ่งมีจำนวนน้อยกว่ามาก จึงนับว่าการลงทุนเลี้ยงปลากะพงขาวได้ ผลตอบแทนที่คุ้มค่า ทั้งยังก่อให้เกิดประโยชน์ต่อประเทศชาติทั้งทางด้าน เศรษฐกิจและมีการเพิ่ม ผลผลิตสัตว์น้ำอีก

6.2 ปัญหาและข้อ เสนอแนะ

ข้อ เสนอแนะสำหรับปัญหาที่จะกล่าวต่อไปนี้แม้ว่าบางส่วนรัฐอาจมีแนวทางที่จะดำเนินการ อยู่แล้ว แต่ผู้เขียน เห็นว่าหากนำสาระ เกี่ยวกับแนวทางแก้ปัญหاتั้งที่รัฐบาลมีแผนการอยู่แล้ว และ ความเห็นส่วนตัวของผู้เขียนมากล่าวถึงให้ตรงกับประเด็นของปัญหา เป็นสิ่งสำคัญ ซึ่งจะเป็น ประโยชน์ต่อผู้ที่มีส่วน เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทั้งภาครัฐบาลและ เอกชนในอันที่จะแก้ปัญหาของ เกษตรกร ให้ดำเนินการผลิตไม่ได้โดยปราศจากอุปสรรคใด ๆ

ข้อเสนอแนะต่าง ๆ พอสรุปได้ ดังนี้

6.2.1 ปัญหาการถูกลักขโมย ถือได้ว่าเป็นปัญหาใหญ่ของเกษตรกร เพราะจากการสัมภาษณ์เกษตรกรมักหาทางป้องกันได้ยาก บางครั้งอาจต้องยอมให้ถูกลักขโมยบ้างถ้าเป็นจำนวน เล็กน้อย แต่บางรายก็จะมีการใช้วิธีการปกป้องอย่างรุนแรงถึงขั้นใช้อาวุธปราบปราม

แนวทางแก้ปัญหานี้ ขึ้นแรกควรมีการร่วมมือกันในกลุ่ม เกษตรกรที่อยู่ใกล้เคียงกัน ช่วยกัน เป็นหู เป็นตาดูแลให้กันและกัน สามารถติดต่อถึงกันได้ตลอดเวลา การรวมกลุ่ม เช่นนี้หาก เป็นจำนวนมากจะ เพิ่มพลังความสามารถในการป้องกันได้ดียิ่งขึ้น ขึ้นต่อไปควรขอความช่วยเหลือ จาก เจ้าหน้าที่ของรัฐ ให้ช่วยสอดส่องดูแล มีการวางกำลังออกตรวจตรา ท้องที่หรือตั้งด่านตรวจ เป็นครั้งคราว เพื่อป้องกันคนร้ายไม่ให้มากระทำการที่จะ เป็นภัยต่อตัว และทรัพย์สินของ เกษตรกร

6.2.2 ปัญหาราคาลูกปลาที่ซื้อมา เสียย เนื่องจากลูกปลาที่ เกษตรกรซื้อมา เสียย ยังมีราคาค่อนข้างสูงและ เกษตรกรยังไม่สามารถอนุบาลลูกปลาไว้อ่อนด้วยตัว เองได้ จึงจำเป็นต้องลงทุนซื้อด้วย เงินจำนวนที่สูงมาก ทำให้มี เกษตรกร เพียงบางราย เท่านั้นที่ค่า เนินอาชีพนี้ได้ หากมีการส่งเสริมอย่างจริงจัง รัฐควรควบคุมแหล่งผลิตลูกปลาและขึ้นทะเบียนผู้เลี้ยงปลาไว้ทุกรายแล้วส่งเสริม ให้ เกษตรกรรวมกลุ่มกัน เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ประสพการณ์ และ เทคนิคการ เลี้ยงสมัยใหม่ รวมทั้งจะมีอำนาจต่อรองกับผู้ขายลูกปลา เมื่อซื้อครั้งละจำนวนมาก ๆ นอกจากนี้รัฐควรกำหนดราคารูปลาวัวไม่ให้ผู้ขายตั้งราคาให้สูงเกินไป อันจะทำให้ เกษตรกรไม่ได้รับความ เป็นธรรมและรัฐควร เข้าแทรกแซง เมื่อ เห็นว่าผู้ขาย ไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนด

6.2.3 ปัญหาความ เสื่อมโทรมของแหล่งน้ำธรรมชาติ แหล่งน้ำธรรมชาติเป็นปัจจัยสำคัญยิ่งอย่างหนึ่งของ เกษตรกรผู้มีอาชีพ เลี้ยงปลากะพงขาว หากมีสารพิษอยู่มากเกินกว่าที่สัตว์น้ำจะดำรงชีวิตอยู่ได้แล้ว การประกอบอาชีพนี้ก็ทำได้ยาก

แนวทางแก้ไขคือ รัฐควรแสวงหามาตรการควบคุมป้องกันแก้ไข เช่น กำหนดปริมาณขั้นต่ำของสารพิษชนิดที่เป็นอันตรายโดยห้ามถ่ายเทลงสู่แหล่งน้ำธรรมชาติ หากยังไม่ได้ผ่านกระบวนการกำจัดน้ำเสียให้เป็นน้ำดีก่อน และควรกำหนดโทษอย่างรุนแรง หากฝ่าฝืนรวมทั้งรัฐควรจัดระบบชลประทานให้แพร่กระจายอย่างทั่วถึงและกำหนดจุดตรวจสอบคุณภาพน้ำเป็นระยะ ๆ ตลอดเวลาอย่างสม่ำเสมอเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการเน่าเสียแพร่กระจายไปสู่เกษตรกร

6.2.4 ปัญหาการควบคุมผลผลิต การที่ปลากะพงขาวมีราคาค่อนข้างแพงโดยเกษตรกรสามารถเลี้ยงไว้ขายเป็นปลาโคได้ง่ายไม่มีปัญหายุ่งยากนัก จึงเป็นการจูงใจให้ประชาชนสนใจหันมาประกอบอาชีพนี้เพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ แต่เมื่อตลาดอิ่มตัวแล้วราคาก็อาจลดลงอย่างมาก ซึ่งจะเกิดความเสียหายต่อเกษตรกรที่ประกอบอาชีพนี้

แนวทางแก้ไขคือ รัฐควรมีการกำหนดแผนงานและเป้าหมายของการเลี้ยงปลากะพงขาวให้ชัดเจนและสอดคล้องกับภาวะเศรษฐกิจของชาติ และหากเห็นว่าปริมาณการเลี้ยงมีแนวโน้มว่าจะอยู่ในอัตราที่เกินจุดอิ่มตัวแล้ว ก็ควรขอความร่วมมือจากผู้ผลิตและจำกัดการจำหน่ายลูกปลาที่ขายให้กับเกษตรกรโดยการกำหนดตามอัตราความสามารถในการผลิตของเกษตรกรแต่ละรายอย่างทั่วถึง รวมทั้งมุ่งเน้นหนักด้านการปรับปรุงและพัฒนาเทคนิคการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชนิดอื่นควบคู่ไปด้วย เพื่อให้เกษตรกรยังคงได้รับผลผลิตต่อหน่วยเนื้อที่สูงโดยได้ผลตอบแทนทางเศรษฐกิจเพิ่มขึ้นด้วย ตลอดจนเผยแพร่ความรู้และให้การศึกษา อบรม และสาธิตวิธีการเลี้ยงให้เกษตรกรและผู้สนใจได้ทราบอย่างแพร่หลาย

6.2.5 ปัญหาด้านการตลาดและราคา ปลากะพงขาวถือได้ว่าเป็นสัตว์น้ำเศรษฐกิจที่สำคัญอย่างหนึ่งของประเทศ เพราะสามารถเพาะพันธุ์ได้เพียงประเทศเดียวในโลก การส่งเสริมด้านการตลาดทั้งภายในและภายนอกประเทศควรกระทำอย่างจริงจัง เพื่อให้สามารถควบคุมการผลิตและการส่งออกได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การแก้ไขปัญหาด้านการตลาด ควรมีการประสานงานระหว่างเกษตรกรและองค์การอื่นของรัฐ ที่มีอำนาจและบทบาทโดยตรงต่อการตลาด เพื่อให้ระบบตลาดมีความเป็นธรรมต่อผู้เลี้ยงและผู้บริโภค และหากเป็นไปได้ควรมีมาตรการกำหนดราคาขั้นต่ำ รวมทั้งการ

เข้าแทรกแซงภาวะการตลาดเพื่อหยุดไว้วิถีตลาดดำเนินไปด้วยความมั่นคงยุติธรรม

ด้านการตลาดต่างประเทศ เนื่องจากแหล่งรับซื้อปลากะพงขาวที่สำคัญมีเพียง 2 ประเทศ คือ ชองกง และสิงคโปร์ แต่ในมีจจุบันมีแนวโน้มว่าจะถูกได้วันแย่งชิงตลาดไปเพราะพ่อค้าชาวไทยแย่งกันตัดราคาส่งลูกปลาไปขายให้ได้วันซึ่งชำนาญแต่การเลี้ยง ส่วนการเพาะพันธุ์ปลากะพงขาวได้วันยังทำไม่ได้ จึงทำให้ได้วันส่งปลากะพงขาวที่เลี้ยงได้ไปขายที่ชองกงอัน เป็นการแย่งตลาดที่สำคัญของไทยไป

แนวทางแก้ไขปัญหานี้ รัฐควรมีมาตรการควบคุมปริมาณการส่งออก ลูกปลากะพงขาวไปยังต่างประเทศให้อยู่ในระดับที่พอเหมาะโดยกำหนดปริมาณที่จะไม่กระทบกระเทือนต่อตลาดต่างประเทศที่สำคัญของประเทศ โดยมุ่งเน้นให้ประเทศสามารถครอบครองตลาดให้ได้มากที่สุดตามกำลังการผลิต นอกจากนี้รัฐควรมีการขยายเขตการตลาดปลากะพงขาวออกไปยังประเทศต่าง ๆ ให้กว้างขวางยิ่งขึ้นเพื่อรับกับการเพิ่มผลผลิตค่าน้ำของไทย และควรมีการพัฒนาแปรรูปผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำของไทยให้คงสภาพอยู่ได้นาน สามารถประกอบเป็นอาหารสำเร็จรูปได้ง่ายและบรรจุในภาชนะที่คงทนต่อการขนส่งไปยังประเทศต่าง ๆ ได้

๕.๕.๖ ปัญหาการยกระดับความเป็นอยู่ของเกษตรกร จากการที่เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่มีอำนาจต่อรองกับผู้ซื้อ ในบางรายอาจต้องขอยืมจากนายทุนหรือพ่อค้าคนกลางมาดำเนินการ เกษตรกรจึงตกอยู่ในฐานะที่เสียเปรียบอาจถูกบังคับให้ขายในราคาต่ำและเสียดอกเบี้ยในอัตราสูง

แนวทางแก้ไข คือรัฐควรจัดหาและช่วยเหลือ เกษตรกรที่ประกอบอาชีพเลี้ยงปลากะพงขาวให้มีปัจจัยขั้นพื้นฐาน เช่น จัดหาแหล่งเงินทุน และสนับสนุนให้เกษตรกรรวมกลุ่มหรือจัดตั้งสหกรณ์เพื่อประโยชน์ในด้านการกู้เงินและเทียบเท่าตลาดให้มีการตลาดให้มีอำนาจต่อรองกับพ่อค้าคนกลางได้มากขึ้น

สำหรับข้อเสนอแนะข้างต้นนี้ เป็นเพียงแนวทางแก้ไขปัญหาที่เกษตรกรกำลังประสบอยู่ในปัจจุบันเท่านั้น ซึ่งจะต้องมีการแก้ไขพร้อม ๆ กันทุกฝ่ายจะแก้ไขเฉพาะจุดใดจุดหนึ่งไม่ได้ ผลสำเร็จขึ้นอยู่กับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องจะต้องอาศัยความร่วมมือกันอย่างจริงจัง โดยมีความตั้งใจที่จะช่วยพัฒนาอาชีพการเลี้ยงปลากะพงขาวให้มั่นคงถาวรสืบต่อไป